

UZASADNIENIE

Cel projektowanej regulacji

Ustawa z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. Nr 130, poz. 1070, z późn. zm.), zwana dalej ustawą z dnia 17 lipca 2009 r., określa m.in. szczegółowy sposób realizacji projektów wspólnych wdrożeń (tzw. JI – Joint Implementation) oraz zasady funkcjonowania Krajowego systemu zielonych inwestycji.

Projektowana regulacja wprowadzająca zmiany do ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. ma na celu ułatwienie realizacji projektów wspólnych wdrożeń, które powodują znaczną redukcję emisji gazów cieplarnianych, a tym samym posiadają wymierne skutki ekologiczne, jak również ułatwienie realizacji i monitorowania projektów w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji.

Polska posiada trzecią co do wielkości na świecie nadwyżkę jednostek przyznanej emisji (AAU) w liczbie 500 mln AAU, którą może sprzedawać krajom – Stronom Protokołu z Kioto, niewypełniającym przewidzianych dla nich wymagań w zakresie redukcji emisji w ramach Protokołu z Kioto, lub podmiotom upoważnionym przez te kraje. Biorąc pod uwagę wielkość nadwyżki oraz niepewność odnośnie do możliwości jej wykorzystania w II okresie rozliczeniowym Protokołu z Kioto, tj. po 2012 r., uzasadnione jest wzmocnienie konkurencyjnej pozycji strony polskiej i maksymalizacja obrotu jednostkami AAU.

Doświadczenia związane z realizacją pierwszych naborów wniosków o udzielenie dofinansowania ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym, w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji, oraz nowe zasady przekazywania środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w celu dofinansowania zadań realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe, wskazują na konieczność wprowadzenia zmian do przepisów regulujących funkcjonowanie Krajowego systemu zielonych inwestycji. Projektowana zmiana ustawy z dnia 17 lipca 2009 r., przez uelastycznienie procesu naboru wniosków o udzielenie dofinansowania ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym, wprowadzenie mechanizmu refinansowania z tych środków kosztów projektów zrealizowanych ze środków własnych Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) lub wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (WFOŚiGW), jak również uproszczenie zasad monitorowania projektów oraz raportowania informacji dotyczących wydatkowanych

środków i osiągniętych efektów ekologicznych, przyczyni się do przyspieszenia wydatkowania środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym. Jednocześnie zmiany te powinny zapewnić większą atrakcyjność systemu dla potencjalnych nabywców AAU, co ma umożliwić zwiększenie puli środków, które mogą zostać pozyskane ze sprzedaży tych jednostek i zaangażowane we wspieranie przedsięwzięć z zakresu poprawy efektywności energetycznej oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Krajowy system zielonych inwestycji w Polsce – stan obecny

Krajowy system zielonych inwestycji jest związany ze znakowaniem środków finansowych pozyskanych ze zbycia nadwyżki AAU, tzw. „zazieleniem”, w celu zagwarantowania przeznaczenia ich na realizację ściśle określonych celów związanych z ochroną środowiska w państwie zbywcy jednostek.

Wykorzystanie środków pochodzących ze sprzedaży jednostek przebiega z zachowaniem uzgodnionych z nabywcą i sprecyzowanych w umowie sprzedaży warunków. Warunki te dotyczą w szczególności terminów wykorzystania środków, przeznaczenia na określone przedsięwzięcia, ustalenia maksymalnego poziomu dofinansowania, przekazywania informacji dotyczących uzyskanych efektów ekologicznych. Należy podkreślić, że warunkiem dokonania sprzedaży jednostek przyznanej emisji jest zagwarantowanie przez sprzedawcę wykorzystania całości przychodów ze sprzedaży na dofinansowanie przedsięwzięć związanych z szeroko pojętą ochroną klimatu.

W związku z koniecznością zagwarantowania odrębności środków finansowych pochodzących ze zbycia jednostek przyznanej emisji, zgodnie z ustawą z dnia 17 lipca 2009 r., środki te są gromadzone na Rachunku klimatycznym, stanowiącym wyodrębniony rachunek bankowy NFOŚiGW.

Ustawa z dnia 17 lipca 2009 r. zakłada, że środki uzyskane ze sprzedaży AAU w latach 2008 – 2012 będą przeznaczane na realizację programów lub projektów związanych z ochroną środowiska, w tym w szczególności związanych z ograniczeniem lub unikaniem krajowej emisji gazów cieplarnianych, pochłanianiem lub sekwestracją dwutlenku węgla, a także na finansowanie innych działań związanych z ochroną środowiska.

Krajowym systemem zielonych inwestycji zarządza Krajowy operator systemu zielonych inwestycji (Krajowy operator). Wykonywanie zadań Krajowego operatora w drodze ustawowej powierzono NFOŚiGW. Do najważniejszych zadań Krajowego operatora należy organizowanie naboru wniosków o udzielenie wsparcia finansowego i ich

ocena, a także nadzorowanie wdrażania i realizacji oraz ocena uzyskanych efektów ekologicznych projektów lub programów, którym udzielono wsparcia finansowego z Funduszu klimatycznego. Nadzór nad wykonywaniem zadań przez Krajowego operatora sprawuje minister właściwy do spraw środowiska.

Ustawa z dnia 17 lipca 2009 r. przewiduje, że wsparcie finansowe realizacji programów lub projektów w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji może być dokonywane w formie dotacji, w tym dotacji przeznaczanych na dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych oraz dotacji przeznaczanych na częściową spłatę kapitału kredytów bankowych. Udzielenie wsparcia następuje na wniosek zainteresowanego podmiotu, skierowany do Krajowego operatora. Wniosek jest oceniany pod kątem zgodności z kryteriami wyboru, na podstawie regulaminu naboru.

Regulamin naboru wniosków jest przygotowywany przez Krajowego operatora, a zatwierdzany przez ministra właściwego do spraw środowiska. Uwzględnia on każdorazowo wymagania wynikające z zawartej umowy sprzedaży jednostek przyznanej emisji.

Po przeprowadzeniu oceny wniosków o udzielenie wsparcia, Krajowy operator umieszcza na swojej stronie internetowej informacje o zakwalifikowanych do wsparcia finansowego programach lub projektach oraz zakresie, sposobie i warunkach ich finansowania ze środków Rachunku klimatycznego, a następnie przedkłada ministrowi właściwemu do spraw środowiska do zaakceptowania listę programów lub projektów wybranych do dofinansowania ze środków Rachunku klimatycznego.

Minister właściwy do spraw środowiska po zasięgnięciu opinii Rady Konsultacyjnej może odmówić akceptacji znajdujących się na liście poszczególnych programów lub projektów, w drodze decyzji administracyjnej. Wnioskodawca (podmiot, który złożył wniosek o dofinansowanie), którego program lub projekt znajdujący się na liście Krajowego operatora nie został zaakceptowany przez ministra właściwego do spraw środowiska, ma możliwość złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. W przypadku gdy minister właściwy do spraw środowiska utrzyma w mocy swoją decyzję, wnioskodawcy przysługuje prawo wniesienia skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego. Wniesienie skargi nie wstrzymuje zawierania umów z beneficjentami, których programy lub projekty zostały zaakceptowane. Zaakceptowaną listę programów lub projektów minister właściwy do spraw środowiska oraz Krajowy operator zamieszczają na swoich stronach internetowych.

Udzielenie wsparcia następuje na podstawie umowy cywilnoprawnej zawieranej przez Krajowego operatora z beneficjentem albo beneficjentem i bankiem udzielającym

beneficjentowi kredytu na realizację programu lub projektu. Z uwagi na fakt, że zadania Krajowego operatora wykonuje NFOŚiGW, możliwe jest udzielanie wsparcia beneficjentom w ramach zgłoszonych przez NFOŚiGW programów pomocowych w zakresie udzielania pomocy publicznej bez konieczności tworzenia od podstaw nowego programu pomocowego i uruchamiania procedury jego notyfikowania Komisji Europejskiej.

Ustawa z dnia 17 lipca 2009 r. nakłada na beneficjentów obowiązki związane z:

- 1) monitorowaniem osiągniętych efektów związanych z redukcją emisji gazów cieplarnianych i sporządzaniem rocznego raportu określającego osiągnięte efekty,
- 2) sporządzeniem sprawozdania z wydatkowanych środków uzyskanych z Rachunku klimatycznego oraz postępów w realizacji programu lub projektu zgodnie z załączonym do umowy harmonogramem.

Raport dotyczący redukcji emisji gazów cieplarnianych podlega weryfikacji przez jednostkę uprawnioną w zakresie zgodności informacji w nim zawartych ze stanem faktycznym. Z obowiązku weryfikacji raportu zwolnieni są beneficjenci w sytuacji, gdy:

- 1) kwota udzielonego wsparcia finansowego nie przekroczyła równowartości 25 tys. euro lub
- 2) szacunkowa wielkość osiągniętych efektów związanych z redukcją emisji gazów cieplarnianych nie przekroczy 20 tys. ton ekwiwalentu dwutlenku węgla rocznie.

Krajowy operator może żądać niezwłocznego zwrotu całości lub części środków na Rachunek klimatyczny lub zawiesić wypłatę kolejnych należności przewidzianych harmonogramem, jeżeli w wyniku przeprowadzonej kontroli lub na podstawie sprawozdania przekazanego przez beneficjenta, stwierdzi nieprawidłowości polegające na wykorzystaniu środków otrzymanych z Rachunku klimatycznego niezgodnie z warunkami określonymi w umowie o udzielenie dotacji.

W oparciu o dane i informacje uzyskane z raportów i sprawozdań przedkładanych przez beneficjentów Krajowy operator przygotowuje sprawozdania dotyczące wdrażanych projektów i programów oraz osiągniętych przy ich udziale efektów związanych z redukcją emisji gazów cieplarnianych. Sprawozdania te Krajowy operator przedkłada ministrowi właściwemu do spraw środowiska do dnia 31 maja każdego roku.

Do końca 2011 r. zostało podpisanych 7 umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji: dwie z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (EBOR) działającym na rzecz Hiszpanii oraz Irlandii, dwie z prywatnymi podmiotami japońskimi oraz jedna z japońską organizacją

rządową NEDO, dwie z Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju (Bankiem Światowym).

Zgodnie z postanowieniami umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji, wpływy z powyższych transakcji są przeznaczone na realizację poniższych programów priorytetowych NFOŚiGW:

- 1) System zielonych inwestycji – Część 1 – zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej (umowa z EBOR działającym na rzecz Irlandii, dwie umowy z prywatnymi podmiotami japońskimi, umowa z NEDO oraz dwie umowy z Bankiem Światowym),
- 2) System zielonych inwestycji – Część 2 – biogazownie rolnicze (umowy z EBOR działającym na rzecz Hiszpanii oraz Irlandii),
- 3) System zielonych inwestycji – Część 3 – elektrociepłownie i ciepłownie na biomasę, (umowy z EBOR działającym na rzecz Hiszpanii oraz Irlandii),
- 4) System zielonych inwestycji – Część 4 – budowa i przebudowa sieci elektroenergetycznych w celu podłączenia odnawialnych źródeł energii wiatrowej (umowa z EBOR działającym na rzecz Hiszpanii),
- 5) System zielonych inwestycji – Część 5 – zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych (umowa z NEDO).

Proponowane zmiany

Na podstawie doświadczeń w realizacji Krajowego systemu zielonych inwestycji proponuje się:

- 1) zmniejszyć obciążenia organizacyjne i finansowe beneficjentów w zakresie sprawozdawczości z postępów w realizacji programu lub projektu oraz osiągniętych efektów związanych z uniknięciem lub redukcją emisji gazów cieplarnianych, w odniesieniu do programów i projektów dofinansowywanych ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym,
- 2) ujednoczyć system monitorowania efektów związanych z uniknięciem lub redukcją emisji gazów cieplarnianych w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji oraz uprościć system monitorowania wydatkowania przez beneficjentów środków uzyskanych z Rachunku klimatycznego i postępów w realizacji programów i projektów

dofinansowanych ze środków zgromadzonych na tym rachunku – podmiotem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Krajowy operator,

- 3) dopuścić możliwość refinansowania ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym kosztów poniesionych przez NFOŚiGW oraz WFOŚiGW ze środków własnych na realizację programów lub projektów w obszarach, o których mowa w art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 17 lipca 2009 r.,
- 4) wprowadzić podział programów lub projektów pozytywnie ocenionych (wstępnie wybranych) przez Krajowego operatora na podstawowe i rezerwowe – w przypadku przekroczenia dostępnej alokacji środków, określonej dla danego naboru programów lub projektów, pochodzącej ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym,
- 5) umożliwić udzielanie finansowania dotacyjnego programom lub projektom rezerwowym ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym oraz innych środków NFOŚiGW,
- 6) wprowadzić możliwość przekazywania przez NFOŚiGW oraz WFOŚiGW środków innych niż wpływy pochodzące ze sprzedaży jednostek Kioto do rezerwy budżetu państwa w celu finansowania zadań państwowych jednostek budżetowych, obejmujących realizację programów i projektów w obszarach, o których mowa w art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 17 lipca 2009 r.,
- 7) doprecyzować, iż NFOŚiGW może udzielać dofinansowania ze środków innych niż zgromadzone na Rachunku klimatycznym na uzupełnienie wkładu własnego beneficjenta, w celu finansowego domknięcia programu lub projektu,
- 8) wykorzystać do realizacji programów lub projektów w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji istniejące programy pomocy publicznej.

W celu realizacji powyższych zamierzeń zaproponowano następujące rozwiązania legislacyjne:

Art. 1 zawiera zmiany do ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. W tym zakresie przewidywana jest:

- 1) zmiana brzmienia art. 3 ust. 2 pkt 5 ustawy, która ma charakter redakcyjny, dostosowujący do zmian wprowadzonych w art. 40,
- 2) zmiana brzmienia art. 3 ust. 4 ustawy, która wynika z potrzeby doprecyzowania zakresu zestawień informacji i raportów sporządzanych przez Krajowy ośrodek

bilansowania i zarządzania emisjami (Krajowy ośrodek). Obowiązek sporządzania przez Krajowy ośrodek zestawień informacji i raportów w obszarach tematycznych wskazanych w art. 3 ust. 3 ma swoje odzwierciedlenie w przepisach szczególnych, natomiast nowa propozycja brzmienia ust. 4 wskazuje na możliwość sporządzania przedmiotowych zestawień informacji i raportów w innych niż wskazane w ust. 3 obszarach, na potrzeby organów administracji publicznej, organizacji samorządu gospodarczego oraz organizacji pracodawców,

- 3) zmiana brzmienia art. 3 ust. 5 i 6 ustawy, która wynika z braku potrzeby określenia listy zestawień informacji i raportów, o których mowa w ust. 3. Aktualnie obowiązek sporządzania przedmiotowych zestawień informacji i raportów wynika z przepisów odrębnych ustaw oraz aktów wykonawczych, w szczególności z przepisów dotyczących statystyki publicznej, ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. Jednocześnie zasadne jest wprowadzenie, poprzez delegację do wydania rozporządzenia, możliwości nałożenia na Krajowy ośrodek dodatkowego obowiązku sporządzania zestawień informacji i raportów, innych niż określone w art. 3 ust. 3 ustawy, które Krajowy ośrodek sporządzałby nieodpłatnie i w określonych w rozporządzeniu terminach na potrzeby organów administracji publicznej,
- 4) zmiana brzmienia art. 18 ust. 2 ustawy oraz uchylenie ust. 6 i 7; Zmiana proponowana jest w związku z negocjacjami na forum międzynarodowym Ramowej Konwencji w sprawie zmian klimatu oraz Protokołu z Kioto, dotyczącymi m.in. możliwości przenoszenia jednostek Kioto (szczególnie AAU) na kolejny okres rozliczeniowy. W związku ze zbliżającym się zakończeniem okresu obowiązywania Protokołu z Kioto konieczne jest rozszerzenie katalogu działań, któremu podlegają jednostki Kioto,
- 5) propozycja dodania do ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. art. 19a oraz zmiana w art. 23 ust. 1 mają na celu uregulowanie kwestii przekazywania środków ze sprzedaży jednostek Kioto, także innych niż AAU, na rachunek bankowy NFOŚiGW, w tym na rachunek wyodrębniony lub wyodrębnione subkonto tego rachunku. Przepisy art. 19a znajdują się w Rozdziale 6 ustawy z dnia 17 lipca 2009 r., dotyczącym obrotu wszystkimi jednostkami Kioto, a więc nie tylko obrotu jednostkami przyznanej emisji. Celem wprowadzenia tego przepisu jest stworzenie rozwiązań umożliwiających przeznaczanie wpływów z umów sprzedaży jednostek Kioto – także całości albo

części wpływów z umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji, jeżeli umowy te nie nakładałyby warunku przekazania środków na Rachunek klimatyczny albo jego subkonto – na finansowanie celów z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, określonych w art. 400a ust. 1 i w art. 410e ust. 1 ustawy – Prawo ochrony środowiska, oraz gospodarowanie tymi środkami zgodnie z regułami określonymi w tytule VII, dziale II, rozdziale 4 tej ustawy. Natomiast przeznaczanie wpływów z umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji, przekazywanych na Rachunek klimatyczny albo jego subkonto, odbywałoby się z uwzględnieniem przepisów rozdziału 7 ustawy z dnia 17 lipca 2009 r., odnoszących się do Krajowego systemu zielonych inwestycji.

Zaproponowane zmiany mają na celu wyraźne rozgraniczenie wpływów pochodzących ze sprzedaży AAU, które mają wpływać na Rachunek klimatyczny i mają być przeznaczane na realizację programów lub projektów w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji, od wpływów z umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji, jednostek poświadczonej redukcji emisji, jednostek redukcji emisji oraz jednostek pochłaniania, które mają być przekazywane na inny rachunek bankowy NFOŚiGW, niebędący Rachunkiem klimatycznym, i przeznaczane na finansowanie celów z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej określonych w art. 400a ust. 1 i w art. 410e ust. 1 ustawy – Prawo ochrony środowiska,

- 6) zmiana brzmienia art. 22 ust. 1 ustawy, która ma na celu wprowadzenie możliwości przeznaczania środków gromadzonych na Rachunku klimatycznym także na refinansowanie NFOŚiGW oraz WFOŚiGW kosztów związanych z przeznaczaniem innych środków niż wpływy pochodzące ze sprzedaży jednostek Kioto na dofinansowanie programów lub projektów z zakresu ochrony środowiska, realizowanych w obszarach, o których mowa w art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 17 lipca 2009 r., w tym kosztów związanych z przekazaniem środków na dochody budżetu państwa (do rezerwy) w celu dofinansowania zadań realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe, obejmujących realizację tych programów lub projektów. Umożliwi to refinansowanie środkami zgromadzonymi na Rachunku klimatycznym kosztów całkowitego lub częściowego „zazielenienia” danego programu lub projektu, dokonanego już przez NFOŚiGW lub WFOŚiGW ze środków własnych,
- 7) zmiana brzmienia art. 23 ust. 2 ustawy, która jest konsekwencją wprowadzenia możliwości przeznaczenia środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym na

refinansowanie NFOŚiGW lub WFOŚiGW kosztów „zazielenienia” poniesionych z innych środków. Niewykorzystane w terminie określonym umową sprzedaży jednostek przyznanej emisji środki na dofinansowanie oraz na refinansowanie powinny być zwracane na rachunek bankowy wskazany w tej umowie,

- 8) zmiany w art. 24 (dodanie pkt 3 w ust. 2 i dodanie ust. 3a oraz zmiana brzmienia pkt 1 w ust. 2) zmierzają do rozszerzenia i doprecyzowania zadań Rady Konsultacyjnej.

Rada Konsultacyjna będzie opiniować również listy kosztów poniesionych przez NFOŚiGW lub listy kosztów poniesionych przez WFOŚiGW, związanych z przeznaczaniem innych środków niż wpływy pochodzące ze sprzedaży jednostek Kioto na dofinansowanie programów lub projektów realizowanych w obszarach, o których mowa w art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 17 lipca 2009 r., wstępnie zakwalifikowanych do refinansowania ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym, przedłożone do zaakceptowania ministrowi właściwemu do spraw środowiska.

Doprecyzowano także, że Rada Konsultacyjna opiniuje zarówno regulamin naboru wniosków o udzielenie dofinansowania ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym, jak i jego zmiany,

- 9) zmiana polegająca na dodaniu ust. 5a w art. 24, która ma na celu poszerzenie składu Rady Konsultacyjnej o przedstawiciela Krajowego operatora, występującego w charakterze obserwatora bez prawa głosu. Zmiana ta ma na celu usprawnienie współpracy pomiędzy Krajowym operatorem a Radą Konsultacyjną,

- 10) zmiany w art. 25 ust. 2 ustawy (dodanie pkt 2a i zmiana brzmienia pkt 8), które mają na celu rozszerzenie zadań Krajowego operatora. Krajowy operator przedkładałby ministrowi właściwemu do spraw środowiska również listy kosztów wstępnie zakwalifikowanych przez NFOŚiGW do refinansowania. Ponadto Krajowy operator, oprócz wykazu programów lub projektów dofinansowanych ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym, prowadziłby wykaz programów lub projektów, na realizację których NFOŚiGW lub WFOŚiGW poniosły koszty refinansowane następnie ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym,

- 11) zmiana polegająca na uchyleniu pkt 7 w art. 25 ust. 2 ustawy, która wynika z uchylecia art. 32 ustawy,

- 12) dodanie w pkt 7a w art. 25 ust. 2 oraz dodanie ust. 2a, które jest konsekwencją uchylecia art. 32 ustawy oraz dodania ust. 8 w art. 30.

Do zadań Krajowego operatora systemu zielonych inwestycji będzie należało:

- monitorowanie osiągniętych efektów związanych z uniknięciem lub redukcją emisji gazów cieplarnianych w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji,
- monitorowanie wydatkowania przez beneficjentów środków uzyskanych z Rachunku klimatycznego oraz postępów w realizacji programów lub projektów dofinansowanych ze środków zgromadzonych na tym rachunku.

W przypadku monitorowania określonego w dodawanym pkt 7a w art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. chodzi o wyraźne podkreślenie wykonywania przez Krajowego operatora zadania polegającego na monitorowaniu konkretnych efektów (postępów) w realizacji projektów. Monitorowaniu podlegają:

- realizacja harmonogramu wydatkowania środków z Rachunku klimatycznego,
- rzeczowe i finansowe zaawansowanie wdrażania programów lub projektów dofinansowanych ze środków zgromadzonych na tym rachunku,
- realizacja zamierzonego efektu ekologicznego, z uwzględnieniem wymagań wynikających z umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji.

Monitorowanie osiągniętych efektów ekologicznych, związanych z uniknięciem lub redukcją emisji gazów cieplarnianych, obejmować będzie efekty osiągnięte przez programy lub projekty już zakończone, wsparte ze środków NFOŚiGW, niebędących wpływami pochodzącymi ze sprzedaży jednostek Kioto lub ze środków WFOŚiGW, w odniesieniu do których koszty NFOŚiGW lub WFOŚiGW podlegałyby refinansowaniu. Dlatego też w proponowanym brzmieniu art. 25 ust. 2 pkt 7a lit. a mowa jest o monitorowaniu osiągniętych efektów związanych z uniknięciem lub redukcją emisji gazów cieplarnianych w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji (monitorowaniu systemowym), a nie tylko o monitorowaniu efektów związanych z uniknięciem lub redukcją emisji gazów cieplarnianych osiągniętych w wyniku realizacji programów lub projektów dofinansowanych ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym. W związku z powyższym Krajowy operator musi stosować w odniesieniu do programów lub projektów kwalifikowanych do refinansowania te same metody obliczania i weryfikacji osiągniętych efektów co w przypadku programów i projektów dofinansowywanych ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym.

Wyniki monitorowania (zebrane i zestawione) mają stanowić podstawę sporządzania zbiorczych sprawozdań rocznych i kwartalnych przedkładanych ministrowi

właściwemu do spraw środowiska. Maksymalnym okresem monitorowania osiągniętych efektów, związanych z uniknięciem lub redukcją emisji gazów cieplarnianych, będzie okres 5 lat kalendarzowych po zakończeniu realizacji programu lub projektu. Okres ten jest okresem maksymalnym niezbędnym do potwierdzenia trwałości uzyskiwanego efektu rzeczowego (bez którego nie będzie uzyskiwany efekt ekologiczny) i ekologicznego. W zależności od rodzaju programu lub projektu oraz wymogów umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji okres monitorowania może być krótszy niż 5 lat,

- 13) zmiana w art. 28 ust. 2 ustawy, która ma na celu dostosowanie brzmienia tego przepisu do obecnie obowiązującego Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- 14) uchylenie ust. 3 w art. 28 ustawy, które ma na celu uchylenie upoważnienia do wydania rozporządzenia lub rozporządzeń tworzących nowe programy pomocowe związane z realizacją programów lub projektów w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji.

Obecnie istniejące programy pomocy publicznej określone rozporządzeniami wydanymi na podstawie art. 70 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. Nr 123, poz. 1291, z późn. zm.) oraz na podstawie art. 405 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2010 r., obejmują wszystkie obszary działań wybranych do dofinansowania ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym,

- 15) zmiany w art. 29 (zmiana brzmienia ust. 5, dodanie pkt 3a i 3b w ust. 4 oraz dodanie ust. 4a), które mają na celu doprecyzowanie przepisów dotyczących regulaminu naboru wniosków o udzielenie dofinansowania ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym. W pkt 3a i 3b dodawanych do ust. 4 art. 29 doprecyzowano, iż regulamin naboru będzie określał limit środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym, przeznaczony na dofinansowanie w ramach naboru oraz wskazywał możliwość przeznaczenia niewykorzystanej kwoty limitu na dofinansowanie programów lub projektów rezerwowych.

Dodawany ust. 4a wprowadza możliwość dokonania zmian w regulaminie naboru wniosków, ale jedynie pod warunkiem że zmiany te nie będą niekorzystne dla potencjalnych beneficjentów, objętych już procedurą naboru. Taką zmianą jest np. zwiększenie limitu środków przeznaczonego na dofinansowanie programów lub

projektów ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym. Zmiany na niekorzyść uczestników naboru będą możliwe wyłącznie wtedy, gdy konieczność ich wprowadzenia będzie wynikała ze zmian przepisów prawa powszechnie obowiązującego.

W zmienianym ust. 5 dookreślono, że zmiany regulaminu naboru wniosków wymagają zatwierdzenia przez ministra właściwego do spraw środowiska,

16) zmiany polegające na dodaniu do ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. art. 30a i 30b;

W dodawanym art. 30a uregulowano kwestie podziału programów lub projektów wstępnie wybranych do dofinansowania (czyli programów lub projektów pozytywnie ocenionych) na podstawowe i rezerwowe, w sytuacji, gdy limit środków, określony w regulaminie naboru wniosków, zgromadzonych na Rachunku klimatycznym, przeznaczony na dofinansowanie, nie pozwala na wsparcie wszystkich programów lub projektów w ramach danego naboru.

Podziału programów lub projektów na podstawowe i rezerwowe dokonuje Krajowy operator, z uwzględnieniem kryterium efektywności. Jednocześnie w dodawanym art. 30b wprowadzono możliwość udzielania dofinansowania ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym programów lub projektów rezerwowych, w sytuacji, gdy pula środków przeznaczona pierwotnie na dofinansowanie projektów podstawowych nie została w pełni wykorzystana. O możliwości udzielenia takiego dofinansowania – w ramach niewykorzystanej kwoty limitu – każdorazowo będzie stanowił regulamin naboru wniosków.

Dodanie art. 30a i 30b ma na celu zabezpieczenie wykorzystania środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym w terminach określonych w umowach sprzedaży jednostek przyznanej emisji, w przypadkach:

- zmniejszenia zapotrzebowania na dofinansowanie programów lub projektów podstawowych, po przeprowadzeniu postępowań przetargowych na wykonanie robót budowlanych, usług lub dostaw,
- zwrotu lub zmniejszenia wysokości dofinansowania udzielonego programowi lub projektowi podstawowemu.

Dodawane przepisy stwarzają korzystną sytuację dla wnioskodawców starających się o uzyskanie dofinansowania z Rachunku klimatycznego. Dają one bowiem możliwość wnioskodawcom, którzy nie zostaliby objęci dofinansowaniem w ramach danego naboru, na dostanie się na listę rezerwową, zamiast definitywnego odrzucenia

wniosku, co ma miejsce w aktualnym stanie prawnym. Następnie projekty z listy rezerwowej mogą dostać się na listę podstawową i uzyskać dofinansowanie z Rachunku klimatycznego, w sytuacji oszczędności, które mogą pojawić się po przeprowadzeniu przetargów przez beneficjentów z listy podstawowej albo po ewentualnej rezygnacji beneficjentów z uzyskania dofinansowania. Ponadto, projekty z listy rezerwowej mogą także zostać dofinansowane ze środków własnych NFOŚiGW, które następnie mogą zostać refinansowane z Rachunku klimatycznego,

17) zmiany polegające na dodaniu do ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. art. 31a – 31c

W dodawanym art. 31a została zawarta procedura refinansowania ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym kosztów poniesionych przez NFOŚiGW związanych z przeznaczaniem innych środków niż wpływy pochodzące ze sprzedaży jednostek Kioto na dofinansowanie programów lub projektów realizowanych w obszarach, o których mowa w art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 17 lipca 2009 r.

Kosztami, które będą mogły być refinansowane, są także koszty związane z przekazywaniem środków na dochody budżetu państwa w celu dofinansowania zadań realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe, obejmujących realizację tych programów lub projektów.

Rodzaje programów lub projektów realizowanych w obszarach, o których mowa w art. 22 ust. 2, określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 października 2009 r. w sprawie rodzajów programów i projektów przeznaczonych do realizacji w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji (Dz. U. Nr 187, poz. 1445).

Procedura określona w art. 31a odnosi się także do refinansowania NFOŚiGW kosztów poniesionych z innych środków niż wpływy pochodzące ze sprzedaży jednostek Kioto na dofinansowanie programów lub projektów rezerwowych, o których mowa w art. 30a ust. 1.

W celu uzyskania refinansowania kosztów NFOŚiGW będzie przedkładał ministrowi właściwemu do spraw środowiska do zaakceptowania listę kosztów wstępnie zakwalifikowanych do refinansowania wraz ze wskazaniem programów lub projektów, których dotyczą. Na liście kosztów będą mogły być uwzględnione koszty związane z przekazywaniem środków niebędących wpływami pochodzącymi ze sprzedaży jednostek Kioto na:

- dotacje, w tym dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych, częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych, dopłaty do oprocentowania lub ceny

wykupu obligacji, w celu dofinansowania programów lub projektów realizowanych w obszarach, o których mowa w art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 17 lipca 2009 r.,

- dofinansowanie zadań realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe obejmujących realizację programów lub projektów w obszarach, o których mowa w art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 17 lipca 2009 r.

Do refinansowania będą mogły być kwalifikowane tylko te koszty, które zostały poniesione przez NFOŚiGW po dniu 24 listopada 2009 r., tj. po wejściu w życie wskazanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 października 2009 r.

Minister właściwy do spraw środowiska będzie akceptował poszczególne koszty do refinansowania ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym z listy kosztów przedłożonej przez Krajowego operatora, biorąc pod uwagę opinię Rady Konsultacyjnej. Na podstawie akceptacji ministra, NFOŚiGW będzie dokonywał refinansowania kosztów przez przeniesienie kwoty środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym, odpowiadającej wysokości tych kosztów, na rachunek bankowy NFOŚiGW niebędący Rachunkiem klimatycznym.

W dodawanym art. 31b została zawarta procedura refinansowania ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym kosztów poniesionych przez WFOŚiGW związanych z przeznaczaniem własnych środków na dofinansowanie programów i projektów realizowanych w obszarach, o których mowa w art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. Kosztami, które będą mogły być refinansowane, są także koszty związane z przekazywaniem środków na dochody budżetu państwa w celu dofinansowania zadań realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe obejmujących realizację tych programów lub projektów.

W celu uzyskania refinansowania kosztów WFOŚiGW będzie przedkładał NFOŚiGW do uzgodnienia projekt listy kosztów wstępnie zakwalifikowanych do refinansowania, wraz ze wskazaniem programów lub projektów, których dotyczą. Uzgodniona lista kosztów będzie przedkładana ministrowi właściwemu do spraw środowiska do zaakceptowania.

Analogicznie, jak w przypadku NFOŚiGW, do refinansowania będą mogły być kwalifikowane tylko te koszty, które zostały poniesione przez WFOŚiGW po dniu 24 listopada 2009 r., tj. po wejściu w życie wskazanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 października 2009 r.

Minister właściwy do spraw środowiska będzie akceptował poszczególne koszty do refinansowania ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym z listy kosztów przedłożonej przez Krajowego operatora, uzgodnionej z WFOŚiGW, biorąc pod uwagę opinię Rady Konsultacyjnej. Po uzyskaniu akceptacji NFOŚiGW i WFOŚiGW będą zawierały umowę o refinansowanie kosztów. Na jej podstawie NFOŚiGW będzie dokonywał refinansowania kosztów, przez przekazanie kwoty środków z Rachunku klimatycznego odpowiadającej wysokości kosztów podlegających refinansowaniu na wskazany w umowie rachunek bankowy WFOŚiGW.

Wprowadzenie art. 31c ma na celu doprecyzowanie, że programy lub projekty realizowane ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym mogą uzyskać dofinansowanie uzupełniające ze środków innych niż zgromadzone na tym rachunku, na pokrycie wkładu własnego. Koszty poniesione przez NFOŚiGW w celu uzupełnienia wkładu własnego beneficjenta nie będą podlegały refinansowaniu ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym,

- 18) zmiany polegające na dodaniu ust. 8 w art. 30 ustawy, zmianie brzmienia art. 35 oraz uchyleniu art. 32 – 34 i art. 36, które mają na celu uproszczenie zasad monitorowania osiągniętych efektów związanych z uniknięciem lub redukcją emisji gazów cieplarnianych w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji oraz monitorowania wydatkowania przez beneficjentów środków uzyskanych z Rachunku klimatycznego i postępów w realizacji programów lub projektów dofinansowanych z tego rachunku. Podmiotem odpowiedzialnym za monitorowanie w wyżej wymienionym zakresie będzie Krajowy operator. Dla programów lub projektów dofinansowywanych ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym Krajowy operator będzie określał, w umowach o udzieleniu dotacji, zakres oraz częstotliwość składania raportów okresowych zawierających dane i informacje dotyczące postępów w realizacji programu lub projektu oraz osiągniętych efektów związanych z uniknięciem lub redukcją emisji gazów cieplarnianych. Zakres raportowanych danych i informacji oraz częstotliwość składania raportów, zależne od stopnia skomplikowania realizowanego programu lub projektu oraz wymagań wynikających z umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji, nie powinny być narzucane w sposób jednakowy wszystkim beneficjentom poprzez ich określenie w akcie normatywnym. W konsekwencji uchylona zostanie delegacja ustawowa do

wydania rozporządzenia (z art. 34) oraz, co za tym idzie, rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 sierpnia 2010 r. w sprawie określenia formy i układu oraz zakresu informacji zawartych w raportach i sprawozdaniu dotyczących programów lub projektów realizowanych w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji (Dz. U. Nr 152, poz. 1027).

W przypadku programów lub projektów, w odniesieniu do których NFOŚiGW dokona refinansowania kosztów poniesionych z innych środków niż wpływy pochodzące ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji, weryfikowanie danych dotyczących postępów w realizacji programów i projektów związanych z redukcją emisji gazów cieplarnianych odbywa się na podstawie procedur wewnętrznych obowiązujących w NFOŚiGW. Natomiast w przypadku programów lub projektów, w odniesieniu do których NFOŚiGW dokona refinansowania kosztów WFOŚiGW, weryfikowanie danych dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych będzie następować poprzez instrumenty monitorowania określone w umowie o refinansowanie kosztów.

Sprawozdanie dotyczące wdrażanych programów lub projektów oraz osiągniętych przy ich udziale efektów związanych z redukcją emisji gazów cieplarnianych przedkładać ministrowi właściwemu do spraw środowiska będzie się opierać na wynikach monitorowania uzyskanych przez Krajowego operatora.

Na podstawie wyników monitorowania oraz danych Narodowego Funduszu dotyczących przeznaczenia środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym, Krajowy operator będzie przygotowywał i przedkładał ministrowi właściwemu do spraw środowiska sprawozdanie roczne dotyczące wdrażanych programów lub projektów dofinansowanych ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym, przeznaczenia tych środków, w tym na refinansowanie kosztów, oraz osiągniętych efektów związanych z uniknięciem lub redukcją emisji gazów cieplarnianych w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji.

Sprawozdanie roczne będzie podlegało weryfikacji przez akredytowaną niezależną jednostkę lub jednostkę uprawnioną, w rozumieniu przepisów o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, w zakresie zgodności ze stanem faktycznym informacji dotyczących osiągniętych efektów związanych z uniknięciem lub redukcją emisji gazów cieplarnianych w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji.

Zakres weryfikacji dotyczył będzie zgodności informacji dotyczących osiągniętych efektów związanych z uniknięciem lub redukcją emisji gazów cieplarnianych w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji ze stanem faktycznym.

Jednocześnie Krajowy operator będzie przygotowywał i przedkładał ministrowi właściwemu do spraw środowiska sprawozdania okresowe dotyczące postępów w realizacji programów lub projektów dofinansowanych ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym oraz przeznaczania tych środków, w tym na refinansowanie kosztów,

19) zmiany w art. 38 – 40, 42 i 45 ustawy, które mają na celu doprecyzowanie procedury związanej z wydawaniem listu popierającego i listu zatwierdzającego dla projektów wspólnych wdrożeń realizowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zmiany te mają również przyczynić się do poprawy sprawności i przejrzystości procedury uznawania przedsięwzięć za projekt wspólnych wdrożeń oraz doprecyzować przepisy związane z przekazywaniem jednostek redukcji emisji, wygenerowanych w ramach projektów wspólnych wdrożeń. W związku ze zbliżającym się zakończeniem okresu obowiązywania Protokołu z Kioto, a w związku z tym krótkiego okresu pozostałego do realizacji i przekazywania jednostek redukcji emisji powstałych w wyniku realizacji projektu wspólnych wdrożeń nie jest wskazane określenie okresu sprawozdawczego dla projektów wspólnych wdrożeń realizowanych na podstawie art. 38 ust. 1a,

20) zmiana brzmienia art. 39 ust. 4 ustawy, która ma na celu rozszerzenie delegacji do wydania rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków, jakie powinny spełniać projekty wspólnych wdrożeń dotyczące obiektów hydroenergetycznych o mocy powyżej 20 MW, o mechanizm czystego rozwoju. Związane jest to z późniejszym odwołaniem do ww. rozporządzenia w art. 51 ust. 5, również w kontekście mechanizmu czystego rozwoju,

21) zmiany w art. 40 (zmiana brzmienia ust. 7 pkt 2 lit. a oraz dodanie ust. 9 – 11), art. 45 ust. 5 pkt 1, art. 49 ust. 3 ustawy, które są konsekwencją uchylecia art. 36. Dodawane przepisy ust. 9 – 10 art. 40 określają wymagania dla jednostek uprawnionych do weryfikacji raportów dotyczących osiągniętych efektów związanych z redukcją emisji gazów cieplarnianych w ramach projektów wspólnych wdrożeń oraz sporządzania raportów, o których mowa w art. 40 ust. 7 pkt 2 ustawy. Za konieczne uznano doprecyzowanie kwestii konieczności akredytacji jednostek uprawnionych przez

Centrum Akredytacji statuowane ustawą z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2010 r. Nr 138, poz. 935 z późn. zm.). Ponadto w przepisach tych zostały określone niezbędne wymagania wobec osób, które mogą wykonywać czynności jednostki uprawnionej. Wymagania te dotyczą wykształcenia oraz doświadczenia zawodowego. W szczególności uznano za konieczne uregulowanie, iż osoby takie muszą posiadać wyższe wykształcenie na poziomie studiów drugiego stopnia z obszaru wiedzy nauk przyrodniczych lub technicznych, lub też nauk społecznych. Jednocześnie na Krajowy ośrodek nałożono obowiązek prowadzenia wykazu jednostek uprawnionych i upubliczniania go za pośrednictwem strony internetowej. W związku z wprowadzeniem w ustawie kompleksowych uregulowań w tym zakresie, zbędne stało się wprowadzenie upoważnienia do wydania rozporządzenia,

22) w art. 50 ustawy zmian dotyczących:

- ust. 2 – który ma na celu umożliwienie realizującym projekt wspólnych wdrożeń przekazania jednostek redukcji emisji więcej niż jednemu nabywcy jednostek, co powinno przyczynić się do łatwiejszego pozyskiwania nabywców jednostek redukcji emisji generowanych w wyniku realizacji projektów wspólnych wdrożeń,
- ust. 4 pkt 4 – związanych z ujednoceniem brzmienia tego przepisu z przepisem ust. 2, który daje możliwość przekazania jednostek redukcji emisji także na rachunek lub rachunki w krajowym rejestrze, podczas gdy obecnie w ust. 4 pkt 4 ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. mowa jest jedynie o rejestrze nabywcy,
- ust. 8 – który jest wynikiem ujednoczenia brzmienia tego przepisu z przepisem ust. 4 pkt 3,
- ust. 10 – który ma na celu doprecyzowanie przepisów ustawy poprzez ujednoczenie używanych określeń, ponieważ obecnie w przepisach ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. wymiennie używa się słów „otrzymania”, „doręczenia” lub „przekazania”. Zmiana ta ma również na celu wydłużenie terminu na dokonanie transferu jednostek redukcji emisji. Proponowana zmiana terminu z 7 na 14 dni jest związana z konsolidacją w połowie 2012 r. systemu rejestrów krajowych w jeden Rejestr Unijny, w ramach którego utrzymywany jest Rejestr Protokołu z Kioto. W ślad za tymi zmianami zostały zmienione przepisy dotyczące przekazywania jednostek redukcji emisji w rejestrze w ten sposób, że pomiędzy inicjacją procesu

przekazania jednostek a powiadomieniem o przekazie (finalizacja procesu) wprowadzono 26-godzinne odroczenie. Standardowa procedura przekazywania jednostek Kioto w rejestrze wydłużyła się zatem o czas odroczenia i dodatkowo o zawieszenie tego odroczenia w dni wolne od pracy. W konsekwencji realizacja transferu jednostek w ustawowym terminie 7 dni może być obecnie niewykonalna z przyczyn niezależnych od Krajowego ośrodka,

- 23) zmiana art. 52 ust. 3 ustawy, która ma na celu określenie terminu, w którym minister właściwy do spraw środowiska powinien przekazać Krajowemu ośrodkowi kopię decyzji udzielającej zgody, lub odmawiającej jej udzielenia na realizację projektów wspólnych wdrożeń poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i projektów mechanizmu czystego rozwoju. Termin ten określono na 14 dni.

Art. 2 projektu ustawy przewiduje wprowadzenie zmian do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.).

Projektuje się dodanie w art. 400b ust. 4, który ma na celu zapewnienie usprawnienia działań Krajowego operatora w zakresie wypełnienia zobowiązań wynikających z zawartych umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji, w związku z przewidywanym zwiększeniem ilości czynności technicznych wchodzących w zakres tych zadań, wynikający z nałożenia na Krajowego operatora obowiązku monitorowania postępów w realizacji programów i projektów dofinansowywanych ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym w miejscu ich realizacji oraz weryfikacją dokumentów rozliczeniowych przedkładanych przez beneficjentów oraz oczekiwaniem Kupujących jednostki przyznanej emisji odnośnie do działań kontrolno-monitoringowych na obecnym etapie wdrażania zawartych umów sprzedaży AAU. Zgodnie z wprowadzaną zmianą Krajowy operator będzie mógł powierzać WFOŚiGW realizację określonych czynności, przy czym nadal będzie ponosił pełną odpowiedzialność za ich wykonywanie. W tym celu Krajowy operator będzie mógł zawierać porozumienia z WFOŚiGW, w których określone zostaną konkretne czynności wykonywane przez te fundusze, wchodzące w zakres zadań dotyczących monitorowania oraz sprawowania kontroli nad wykorzystaniem środków przez beneficjentów. Porozumienia mają także określać sposób pokrywania przez Krajowego operatora kosztów ponoszonych w tym zakresie przez WFOŚiGW. Ratio legis projektowanych przepisów sprowadza się do optymalizacji działań Krajowego operatora poprzez powierzenie wykonywania czynności technicznych WFOŚiGW w stosunku do beneficjentów realizujących programy lub projekty dofinansowane

z Rachunku klimatycznego w województwie, w którym ma siedzibę dany WFOŚiGW. Oznacza to, że czynności te mogą być wykonywane bliżej lokalizacji projektu, co powinno przyspieszyć ich wykonywanie oraz zracjonalizować koszty tych działań. Ponadto WFOŚiGW obecnie w wielu przypadkach dofinansowują, w ramach wkładu własnego beneficjenta, realizację programów lub projektów dofinansowanych z Rachunku klimatycznego. Tym samym dokonują także kontroli realizacji tych projektów, jako dofinansowanych ze środków własnych. Przeprowadzenie takich czynności jako czynności monitoringowych i kontrolnych, powierzonych przez Krajowego operatora, pozwoli na racjonalizację prowadzonych działań. Przewiduje się, że koszty czynności powierzanych WFOŚiGW będą pokrywane ze środków Rachunku klimatycznego przewidzianych na tzw. pomoc techniczną, w zakresie określonym umowami sprzedaży jednostek przyznanej emisji.

Zmiany polegające na modyfikacji brzmienia art. 401d ust. 1, wprowadzenia do wyliczenia w art. 401d ust. 2, wprowadzenia do wyliczenia w art. 410e ust. 1 oraz art. 410e ust. 3 są konsekwencją projektowanego dodania art. 19a do ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. Wpływy pochodzące ze sprzedaży jednostek Kioto, o których mowa w art. 19a ustawy, mają stanowić przychody NFOŚiGW. Na cele określone w art. 401d ust. 2 będą przeznaczane wpływy pochodzące ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gromadzone na Rachunku klimatycznym. Pozostałe wpływy pochodzące ze sprzedaży jednostek Kioto mają być przeznaczane na finansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, określonych w art. 400a ust. 1 ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz celów określonych w art. 410e ust. 1 tej ustawy.

Zmiana polegająca na dodaniu pkt 4 w ust. 2 art. 401d ma na celu umożliwienie przeznaczania przychodów pochodzących ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji wpływających na Rachunek klimatyczny także na refinansowanie NFOŚiGW lub WFOŚiGW kosztów związanych z przeznaczaniem innych środków niż wpływy pochodzące ze sprzedaży jednostek Kioto na dofinansowanie programów lub projektów z zakresu ochrony środowiska realizowanych w obszarach, o których mowa w art. 22 ust. 2 ustawy, w tym kosztów związanych z przekazaniem środków na dochody budżetu państwa w celu dofinansowania zadań realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe, obejmujących realizację tych programów lub projektów. Umożliwi to refinansowanie środkami zgromadzonymi na Rachunku klimatycznym kosztów całkowitego lub częściowego „zazielenienia” danego programu lub projektu, dokonanego przez NFOŚiGW lub WFOŚiGW z innych źródeł.

Przepis przejściowy zawarty w art. 3 projektu ustawy ma na celu objęcie mechanizmem refinansowania ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym kosztów ponoszonych przez NFOŚiGW lub WFOŚiGW na realizację programów lub projektów w obszarach, o których mowa w art. 22 ust. 2 ustawy, z innych środków (np. ze środków pochodzących z opłat zastępczych czy opłat za korzystanie ze środowiska) po dniu 24 listopada 2009 r., tj. po wejściu w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 października 2009 r. w sprawie rodzajów programów i projektów przeznaczonych do realizacji w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji (Dz. U. Nr 187, poz. 1445). W przypadku tego przepisu nie mamy jednak do czynienia z retroakcją, czyli działaniem prawa wstecz, ponieważ przepis reguluje zachowania, które mają mieć miejsce w przyszłości, po wejściu w życie ustawy, czyli refinansowanie, natomiast wiąże je ze zdarzeniami, które miały miejsce w przeszłości. Tym samym będziemy mieli do czynienia nie z retroakcją, ale z retrospekcją. Retrospektywne działanie przepisów zostało uznane za dopuszczalne chociażby w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 stycznia 2009 r. (P 40/07).

Przepis przejściowy zawarty w art. 4 ustawy umożliwi NFOŚiGW dokonanie zmian dostosowawczych w regulaminach naboru wniosków o udzielenie dofinansowania ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym dotyczących naborów, w których ocena programów i projektów nie zakończyła się przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy. Zmiany w ww. regulaminach naboru wniosków mogą być konieczne w celu dostosowania tych regulaminów do przepisów znowelizowanej ustawy (szczególnie w zakresie dodawanych art. 30a i 30b oraz zmienionego brzmienia art. 29). W szczególności niezbędne będą dostosowania w zakresie określenia limitu środków przeznaczonego na dofinansowanie oraz możliwości dofinansowania programów i projektów rezerwowych.

Zmiany regulaminów naborów wniosków o udzielenie dofinansowania ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym nie będą dotyczyć wnioskodawców uczestniczących w naborach, w których ocena wniosków zakończyła się lub zakończy przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy.

Dla wnioskodawców uczestniczących w naborach, w których ocena wniosków nie zakończy się przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, dostosowania nie spowodują pogorszenia warunków udziału w naborze. Mogą korzystnie oddziaływać na podmioty, których projekty zostały pozytywnie ocenione, jednak nie uzyskały wstępnej kwalifikacji do

dofinansowania ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym ze względu na przekroczenie dostępnej alokacji określonej w regulaminie naboru wniosków.

Projektowany przepis art. 5 jest przepisem przejściowym zapewniającym zachowanie uprawnień (akredytacji) uzyskanych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przez jednostki uprawnione do weryfikacji raportów. Przepis ten stanowi realizację zasady ochrony praw nabytych.

Art. 6 stanowi przepis końcowy, zgodnie z którym projektowana ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597) i w związku z tym nie wymaga notyfikacji.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z 2009 r. Nr 42, poz. 337 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622 i Nr 161, poz. 966) projekt ustawy został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji oraz na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska. Nie zgłoszono zainteresowania pracami nad projektem ustawy.

Zgodnie z opinią Ministerstwa Spraw Zagranicznych projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej. W opinii MSZ projekt ustawy nie zawiera regulacji wykraczających poza minimalny zakres wymagany przepisami Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana regulacja

Projektowana regulacja oddziałuje na beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Krajowego systemu zielonych inwestycji, a także na ministra właściwego do spraw środowiska, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (WFOŚiGW) oraz przedstawicieli Rady Konsultacyjnej (organu doradczego ministra właściwego do spraw środowiska w zakresie funkcjonowania Krajowego systemu zielonych inwestycji).

2. Konsultacje

Projekt ustawy, zgodnie z § 12 ust. 5 uchwały nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.), został poddany konsultacjom społecznym w ramach procedury legislacyjnej.

Projekt ustawy był przedmiotem konsultacji z następującymi podmiotami:

- 1) Agencja Rynku Energii,
- 2) CERBUD Krajowe Zrzeszenie Producentów Materiałów Mineralnych,
- 3) Federacja Konsumentów,
- 4) Forum CO₂ Branżowych Organizacji Gospodarczych,
- 5) Forum Odbiorców Energii Elektrycznej i Gazu,
- 6) Górnicza Izba Przemysłowo-Handlowa,
- 7) Hutnicza Izba Przemysłowo-Handlowa,
- 8) Instytut Metali Nieżelaznych,
- 9) Instytut na Rzecz Ekorozwoju,
- 10) Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla,
- 11) Instytut Chemii Przemysłowej,
- 12) Izba Energetyki Przemysłowej i Odbiorców Energii,
- 13) Izba Gospodarcza Ciepłownictwo Polskie,
- 14) Izba Gospodarcza Metali Nieżelaznych,
- 15) Koalicja Klimatyczna,
- 16) Liga Ochrony Przyrody,

- 17) Polska Izba Ekologii,
- 18) Polskie Centrum Akredytacji,
- 19) Polski Klub Ekologiczny,
- 20) Polskie Towarzystwo Elektrociepłowni Zawodowych,
- 21) Polski Komitet Energii Elektrycznej,
- 22) Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego,
- 23) Stowarzyszenie Forum Opakowań Szklanych,
- 24) Stowarzyszenie Papierników Polskich,
- 25) Stowarzyszenie Producentów Płyt Drewnopochodnych w Polsce,
- 26) Stowarzyszenie Przemysłu Wapienniczego,
- 27) Stowarzyszenie Producentów Cementu,
- 28) Techniczna Grupa Robocza ds. Przemysłu Koksowniczego,
- 29) Towarzystwo Gospodarcze – Polskie Elektrownie,
- 30) WWF Polska,
- 31) Związek Powiatów Polskich,
- 32) Związek Producentów Cukru,
- 33) Wojewodowie,
- 34) Marszałkowie województw,
- 35) Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego

oraz został zamieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji i Ministerstwa Środowiska.

W wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych opinie do projektu wyraziły następujące podmioty: Towarzystwo Gospodarcze Polskie Elektrownie, Hutnicza Izba Przemysłowo-Handlowa, Polski Komitet Energii Elektrycznej, Związek Pracodawców Polskie Szkło, Pracodawcy RP oraz Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej.

Opinia Towarzystwa Gospodarczego Polskie Elektrownie oraz Pracodawcy RP dotyczyła wykorzystania środków uzyskanych w wyniku sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU),

tj. przeznaczenia tych środków na cele inne niż zielone inwestycje w ramach systemu zielonych inwestycji.

Hutnicza Izba Przemysłowo-Handlowa w swojej opinii odniosła się do zmiany w art. 18, gdzie uchylony zostaje ust. 6 i 7, wyrażając opinię, iż zmiana ta będzie negatywnie skutkować dla sektora objętego systemem EU ETS. Natomiast zmiana ta jest związana z toczącymi się negocjacjami na forum międzynarodowym Ramowej Konwencji w sprawie zmian klimatu oraz Protokołu z Kioto w zakresie możliwości przenoszenia jednostek Kioto na kolejny okres rozliczeniowy, w szczególności jednostek przyznanej emisji (AAU). W związku z nadwyżką podaży jednostek Kioto na międzynarodowym rynku węglowym w ramach negocjacji międzynarodowych pojawiają się propozycje, których celem jest wprowadzenie znaczącego ograniczenia przenoszenia jednostek na kolejny okres rozliczeniowy. Istnieje zatem duże prawdopodobieństwo, że zasady tego przenoszenia zmienią się i mogą mieć zastosowanie już od obecnego okresu rozliczeniowego, tj. 2008 – 2012. Dlatego też, aby przepisy krajowe nie stały w sprzeczności z przepisami międzynarodowymi, w przypadku ich zmiany, został uchylony ust. 6 i 7 i wprowadzony bardziej ogólny przepis w art. 18 ust. 2.

Uwagi Polskiego Komitetu Energii Elektrycznej miały charakter porządkowy i zostały uwzględnione w projekcie ustawy.

Opinia Związku Pracodawców Polskie Szkło dotyczyła konieczności zwrócenia uwagi przy okazji prac legislacyjnych dotyczących uelastycznienia systemu zielonych inwestycji na wsparcie finansowe programów związanych z oszczędnością energii w budownictwie indywidualnym i innym powstającym ze środków niepublicznych.

Opinia Polskiego Stowarzyszenia Energetyki Wiatrowej odnosiła się do proponowanego brzmienia przepisu przejściowego art. 4 ust. 2 i 3 projektu. W odniesieniu do powyższego przedstawiono informację, iż zmiany w regulaminach naboru wniosków o udzielenie dofinansowania ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym mogą być konieczne w celu dostosowania tych regulaminów do przepisów znowelizowanej ustawy o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji i że zmiany te nie spowodują pogorszenia sytuacji wnioskodawców.

Należy podkreślić, że wszystkie ww. podmioty odniosły się pozytywnie do przedstawionego przez Ministerstwo Środowiska projektu, podkreślając, iż zaproponowane przez projektodawcę rozwiązania przyczynią się do usprawnienia procesu oceny wniosków, przyznawania dotacji, płynności realizacji projektów lub programów oraz ujednoczenia systemu monitoringu osiągniętych efektów środowiskowych.

3. Wpływ projektowanej regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektowanej ustawy będzie miało pozytywny wpływ na NFOŚiGW oraz WFOŚiGW.

NFOŚiGW oraz WFOŚiGW uzyskają możliwość refinansowania środkami zgromadzonymi na Rachunku klimatycznym ponoszonych kosztów związanych z udzielaniem dofinansowania z innych środków niż wpływy pochodzące ze sprzedaży jednostek Kioto programów lub projektów przyczyniających się pośrednio lub bezpośrednio do uniknięcia redukcji emisji gazów cieplarnianych, realizowanych w obszarach, o których mowa w art. 22 ust. 2, w tym kosztów związanych z przekazaniem środków na dochody budżetu państwa w celu dofinansowania zadań realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe, obejmujących realizację tych programów i projektów (uelastycznienie gospodarowania środkami). Nastąpi także usprawnienie procesu naboru wniosków o udzielenie dofinansowania ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym.

Przekazywanie środków NFOŚiGW i WFOŚiGW, niebędących wpływami pochodzącymi ze sprzedaży jednostek Kioto, na dochody budżetu państwa w celu dofinansowania zadań realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe w obszarach, o których mowa w art. 22 ust. 2, odbywa się w trybie określonym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2010 r. w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Dz. U. Nr 226, poz. 1479).

Precyzyjne oszacowanie wpływu projektowanej ustawy na NFOŚiGW i WFOŚiGW nie jest możliwe na obecnym etapie procedowania projektu, ponieważ nie ma pewności co do możliwości zawarcia kolejnych umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji. Nie jest możliwe dokładne określenie maksymalnej wysokości środków gromadzonych na Rachunku klimatycznym, która mogłaby zostać wykorzystana na refinansowanie NFOŚiGW i WFOŚiGW kosztów „zazieleniania” poniesionych z innych źródeł niż ten rachunek. W tym przypadku stopień wykorzystania zależy bowiem od poziomu absorpcji środków pochodzących ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji na dofinansowanie programów lub projektów w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji (podstawowy cel wydatkowania środków z Rachunku klimatycznego), ewentualnego zwiększenia alokacji środków stanowiących przychody NFOŚiGW na Rachunku klimatycznym wraz

z zawieraniem kolejnych umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji oraz zgody nabywców tych jednostek na przeznaczanie całości albo części wpływów z przedmiotowych umów na refinansowanie.

Przewiduje się, że koszty weryfikacji przez akredytowaną niezależną jednostkę lub jednostkę uprawnioną rocznego sprawozdania, o którym mowa w proponowanym brzmieniu art. 35 ust. 1 pkt 1, w zakresie zgodności ze stanem faktycznym informacji dotyczących osiągniętych efektów związanych z uniknięciem lub redukcją emisji gazów cieplarnianych w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji, przedkładanego ministrowi właściwemu do spraw środowiska, będą wynosić ok. 300 000 zł. Koszty te będą pokrywane ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym, zgodnie z umowami sprzedaży jednostek przyznanej emisji w ramach pomocy technicznej przeznaczonej na obsługę realizacji tych umów.

Na dzień 30 czerwca 2012 r. stopień wykorzystania dostępnych środków pochodzących z umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji (na poziomie zawartych z beneficjentami umów o udzielenie dotacji) wynosi 71%. Celem wprowadzenia projektowanych zmian jest umożliwienie wykorzystania tych środków w 100%, w terminach określonych w umowach sprzedaży jednostek przyznanej emisji. Cel ten odnosi się także do ewentualnych wpływów z przyszłych transakcji sprzedaży jednostek przyznanej emisji.

Przewiduje się, że proponowane zmiany, w szczególności związane z uatrakcyjnieniem Krajowego systemu zielonych inwestycji poprzez możliwość zaoferowania potencjalnym kupującym już zrealizowanych, „zazielenionych”, projektów, celem zrefinansowania ze środków pochodzących ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji części lub całości kosztów poniesionych na zazielenienie, wpłyną pozytywnie na zwiększenie zainteresowania ze strony kupujących ofertą Polski, co może przełożyć się na większe wpływy ze sprzedaży jednostek AAU.

4. Wpływ projektowanej regulacji na rynek pracy

Projektowana ustawa może mieć wpływ na rynek pracy w związku z poprawą funkcjonowania Krajowego systemu zielonych inwestycji, w ramach którego realizowane będą programy lub projekty związane z ochroną środowiska. Inwestycje w tym zakresie mogą przyczynić się do wzrostu zatrudnienia w niektórych sektorach przemysłu i usług.

W chwili obecnej trudno jest ocenić rzeczywisty wpływ projektowanych regulacji na rynek pracy.

5. Wpływ projektowanej regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Projektowana ustawa poprzez ograniczenie obciążeń organizacyjnych i finansowych, nakładanych na beneficjentów programów lub projektów realizowanych w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji, przyczyni się do przyspieszenia wydatkowania środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym. Jednocześnie poprzez uelastycznienie wdrażania Krajowego systemu zielonych inwestycji umożliwi zwiększenie puli środków, które mogą być pozyskane ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji i zaangażowane we wspieranie przedsięwzięć z dziedzin poprawy efektywności energetycznej oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Zmniejszenie obciążeń organizacyjnych w zakresie raportowania danych dotyczących postępów w realizacji programu lub projektu oraz osiągniętych efektów związanych z uniknięciem lub redukcją emisji gazów cieplarnianych polega w szczególności na zwolnieniu beneficjentów z obowiązku przedkładania Krajowemu operatorowi systemu zielonych inwestycji raportów z weryfikacji, o których mowa w dotychczasowym art. 33 ust. 3.

Zmniejszenie obciążeń finansowych polega na zwolnieniu beneficjentów z obowiązku finansowania ww. raportów z weryfikacji. Koszty weryfikacji pojedynczego raportu rocznego można oszacować na 5 – 10 tys. zł w zależności od rodzaju programu lub projektu i jego wielkości. Jednak przy szacowaniu ogólnej kwoty oszczędności dla beneficjentów z tego tytułu, należy uwzględnić postanowienia dotychczasowego art. 33 ust. 2, zgodnie z którym z obowiązku sporządzenia raportów z weryfikacji byłiby zwolnieni beneficjenci, którzy:

- uzyskali dofinansowanie ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym w wysokości nieprzekraczającej 25 tys. euro,

- oszacowali wielkość osiągniętych efektów związanych z redukcją emisji gazów cieplarnianych na nie więcej niż 20 tys. ton CO₂ rocznie.

Biorąc powyższe pod uwagę, przyjęto, iż potencjalnie 26 beneficjentów mogłoby być zobowiązanych do sporządzenia przez kolejnych 5 lat raportów z weryfikacji. Tak więc, ogólna kwota zmniejszenia obciążeń finansowych mogłaby wynieść od 650 000 zł do 1 300 000 zł (26x5x5 000 zł lub 26x5x10 000 zł).

Wskazano, iż Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pozostanie zobowiązany do monitorowania postępów w realizacji programów i projektów

dofinansowywanych ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym m.in. postępu w realizacji projektów oraz wydatkowanych środków na poziomie Krajowego Operatora Systemu Zielonych Inwestycji, a nie na poziomie Beneficjentów.

Projektowana regulacja ma dodatkowy wpływ na funkcjonowanie przedsiębiorców poprzez zmniejszenie nakładów pracy związanych z prowadzeniem raportowania o realizacji przedsięwzięć i wydatkowaniu środków. Raportowanie będzie prowadzone jedynie na podstawie umowy dotacji podpisanej pomiędzy beneficjentem a NFOŚiGW. Oszczędności z tego tytułu można oszacować na łączną kwotę ok. 50 000 zł.

6. Wpływ projektowanej regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Proponowane regulacje prawne mogą wpływać na sytuację i rozwój regionalny.

Uruchomienie nowych mechanizmów poprawiających funkcjonowanie Krajowego systemu zielonych inwestycji, w szczególności mechanizmu refinansowania kosztów poniesionych przez NFOŚiGW lub WFOŚiGW, spowoduje zwiększenie inwestycji w dziedzinie ochrony środowiska, w tym ochrony powietrza, co pośrednio może wpłynąć na rozwój regionów przez polepszenie stanu środowiska i zwiększenie ich atrakcyjności, w tym turystycznej.